

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain, turvallisuus selvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain, turvallisuus selvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta (HE 8/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 28/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ydinenergiain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ydinenergiain (990/1987) 82 §:n 11 kohta sellaisena kuin se on laissa 676/2015, ja *muutetaan* 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 7 §, 7 g §:n 2 momentti, 7 l—7 o §, 7 q §:n 1 momentin 22 kohta, 23 §:n 5 momentti ja 75 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 1420/1994, 7 g §:n 2 momentti ja 7 q §:n 1 momentin 22 kohta laissa 905/2017, 7 l § laeissa 342/2008 ja 410/2012, 7 m ja 7 o § laeissa 342/2008 ja 861/2011, 7 n § laissa 342/2008, 23 §:n 5 momentti laissa 260/2017 sekä 75 § laissa 1019/2015, ja *lisätään* 6 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1420/1994, 342/2008 ja 905/2017 uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 7 i §:ään sellaisena kuin se on laeissa 342/2008, 269/2011, 410/2012 ja 905/2017 uusi 7 momentti, lakiin uusi 7 s—7 x § ja 23 §:ään sellaisena kuin se on laissa 260/2017, uusi 6 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

6) *turvajärjestelyillä* tarvittavia turvaamistoimenpiteitä ydinenergian käytön turvaamiseksi ydin- tai säteilyturvallisuukselta vaarantavalta toiminnalta ydinlaitoksessa ja sen alueella sekä muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan;

6 a §

Suomessa syntyneiden ydinjätteiden ydinjätehuolto

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ydinjätettä saa loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklassa tarkoitettu sopimus. Sopimuksesta kolmannen valtion kanssa on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja ennen siirtoa on riittävästi varmistettava vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä toimenpiteistä, jotka täytyy toteuttaa vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vastaanottava valtio on kolmas valtio.

7 §

Turva- ja valmiusjärjestelyt ja muut niihin verrattavat järjestelyt

Ydinenergian käytön edellytyksenä on, että turvajärjestelyt ja valmiusjärjestelyt sekä muut järjestelyt ydinvahinkojen rajoittamiseksi ja ydinenergian käytön turvaamiseksi ydin- tai säteilyturvallisuukselta vaarantavalta toiminnalta ovat riittävät.

2 a luku

Turvallisuutta koskevat vaatimukset

7 g §

Käytöstä poistaminen

Luvanhakijalla ja luvanhaltijalla on oltava suunnitelma ydinlaitoksen käytöstä poistamiseksi. Jollei lupaehdoissa määrätä toisin, luvanhaltijan on käyttöluvan mukaisen toiminnan kestäessä lisäksi esitettävä säännöllisesti vähintään kuuden vuoden välein ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskevan suunnitelman päivitys työ- ja elinkeinoministeriön hyväksyttäväksi. Käytöstäpoistamista koskevan luvan mukaisen toiminnan kestäessä suunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja päivitetty suunnitelma on toimitettava Säteilyturvakeskuksen hyväksyttäväksi. Suunnitelma voi-

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

daan hyväksyä, jos se täyttää sille säädetyt vaatimukset. Vaatimuksista säädetään 82 §:n 3 kohdan nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

7 i §

Henkilöstö

Luvanhaltijan ja luvanhakijan on varmistettava palvelukseen tai toimeksiantosuhteeseen ottamansa henkilön nuhteettomuus ja luotettavuus turvallisuusselvityslain (726/2014) tarkoitetulla turvallisuusselvityksellä tai turvallisuusselvitystodistuksella, jos henkilöstä voidaan mainitun lain 19 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdan taikka 21 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan tehdä turvallisuusselvitys. Turvallisuusselvityksen tulee olla tehty ennen kuin henkilölle annetaan itsenäinen kulkuoikeus turvallisuusselvityslain 21 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle alueelle tai pääsy kohdassa tarkoitettuun tietoon, jota voidaan käyttää ydin- tai säteilyturvallisuuden vaarantamiseen, tai ennen henkilön osallistumista ydinaineen kuljetukseen. Luvanhaltijan on myös varmistettava, että käytettävien toimittajien ja alihankkijoiden henkilöstöstä on vastaavasti tehty turvallisuusselvitys.

7 l §

Turvajärjestelyt

Luvanhaltijalla on oltava turvajärjestelyt ydinenergian käytön turvaamiseksi ydinlaitoksessa ja sen alueella. Luvanhaltijalla on oltava turvajärjestelyt myös muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan. Turvajärjestelyjen ja niihin tehtävien muutosten on oltava Säteilyturvakeskuksen hyväksymät.

Turvajärjestelyjen on oltava riittävät suhteessa ydinenergian käyttöön kohdistuviin uhkiin ja suojaustarpeisiin.

Luvanhaltijan on tiedotettava turvajärjestelyistä alueella työskenteleville ja asioiville.

7 m §

Turvahenkilöt

Luvanhaltijalla on oltava riittävästi turvahenkilöitä. Turvahenkilön tehtävänä on ydinlaitoksen toiminnan sekä ydinlaitoksen toimintaan liittyvän ydinaineen ja ydinjätteen kuljetuksen ja varastoinnin turvaaminen ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavalta toiminnalta.

Turvahenkilöitä on käytettävä siitä lähtien, kun ydinlaitoksen rakentamiseen on myönnetty rakentamislupa, ja siihen asti, kun ydinaineet on viety laitokselta pois sekä ydinjäte on viety laitokselta pois tai loppusijoitettu laitoksen alueelle. Turvahenkilöitä on käytettävä myös ydinlaitoksen toimintaan liittyvän ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen ja kuljetukseen liittyvässä tilapäisessä varastoinnissa.

Muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu turvahenkilön käyttö on kielletty.

Turvahenkilönä voi toimia ainoastaan henkilö, jolla on:

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

1) voimassa oleva yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) annetun lain 10 §:ssä tarkoitettu hyväksyntä;

2) tarpeellinen koulutus voimakeinojen käyttämisen oikeutuksen perusteisiin, niiden noudattamiseen käytännön tilanteissa ja tarvittavien voimankäyttövälineiden käyttämiseen sekä suoritettuna vuosittaiset fyysisiä voimakeinoja ja voimankäyttövälineitä koskevat harjoittelut ja niitä koskevat tasokokeet;

3) tarpeellinen koulutus ja perehtyneisyys turvattavan kohteen erityisolosuhteisiin; ja

4) palvelussuhde luvanhaltijaan tai yksityisen turvallisuusalan elinkeinoluvanhaltijaan.

Turvahenkilö tulee asunsa perusteella tunnistaa turvahenkilöksi. Asun ja siinä käytettävien merkkien on selvästi erotuttava poliisin, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien, Tullin, Rikosseuraamuslaitoksen ja pelastushallinnon käytössä olevista virkapuvuista ja sotilaspuvuista sekä niissä käytettävistä virallisista merkeistä ja teksteistä. Säteilyturvakeskus voi kieltää asun, merkin tai tekstin käyttämisen, jollei se ole tämän lain mukainen.

Luvanhaltijan on viipymättä lopetettava henkilön käyttö turvahenkilönä, jos tämä ei täytä tässä laissa säädettyjä edellytyksiä.

7 n §

Turvahenkilön tehtävissä noudatettavat periaatteet sekä toimivaltuudet

Turvahenkilön on tehtävissään noudatettava yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 6 §:ssä säädettyjä vartioimistehtävissä noudatettavia yleisiä periaatteita ja 7 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa toimenpiteen peruste sen kohteena olevalle henkilölle tai tämän edustajalle.

Turvahenkilöllä on 7 m §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävänsä suorittamiseksi oikeus:

1) estää pääsy ydinlaitoksen alueelle;

2) poistaa henkilö ydinlaitoksen alueelta;

3) estää henkilöä osallistumasta tai puuttumasta ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen;

4) estää henkilöä pakenemasta;

5) ottaa henkilö kiinni;

6) tarkastaa kiinni otettu henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat;

7) ottaa henkilöltä ihmisen tai omaisuuden vahingoittamiseen soveltuva aine tai esine pois;

8) poistaa este;

9) ottaa ilmailulain (864/2014) 2 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettu miehittämätön ilma-alus tilapäisesti haltuun, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun noudattaen, mitä tämän lain 7 v §:ssä säädetään.

Turvahenkilöllä on lisäksi oikeus:

1) pitää koiraa mukana vastaavasti, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa säädetään vartijan oikeudesta pitää koiraa mukana sekä, jos turvahenkilöllä on tarvittava kelpoisuus, käyttää voimankäyttöön koiraa, joka on hänen ohjauksessaan hyväksytysti suorittanut Poliisiammattikorkeakoulun asettamat koulutusvaatimukset;

2) suorittaa 7 s §:ssä tarkoitettu turvallisuustarkastus tai päihdetestaus.

Toimivaltuudet ovat voimassa ydinlaitoksen alueella, jossa liikkumista ja oleskelua on poliisilain (872/2011) 9 luvun 8 §:n nojalla rajoitettu, sekä muulla ydinlaitoksen alueella, jonne kulku on rajoitettu. Lain 7 v §:ssä säädetty toimivaltuudet ovat kuitenkin voimassa alueella, jossa ilma-alue on kielletty ilmailulain 11 §:n nojalla. Muita kuin 7 v §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia saadaan

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

lisäksi käyttää turvattaessa ydinaineiden ja ydinjätteen kuljetuksia ja varastointia näihin välittömästi kohdistuvan uhkan torjumiseksi.

Tilanteesta, jossa todetaan tai on syytä epäillä ydinlaitoksen toimintaan taikka ydinaineeseen tai ydinjätteeseen kohdistuvan ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavaa toimintaa, on viipymättä ilmoitettava poliisille. Toiminnan johto siirtyy poliisille, kun asianomainen poliisimies ilmoittaa ottavansa johtovastuun.

7 o §

Turvaohjesääntö

Ydinlaitoksen luvanhaltijalla on oltava turvajärjestelyjä koskeva turvaohjesääntö, joka on pidettävä ajan tasalla. Turvaohjesäännön on oltava Säteilyturvakeskuksen hyväksymä. Hyväksyntä tarvitaan myös ennen turvaohjesäännön muuttamista.

Turvaohjesäännössä on esitettävä tiedot:

- 1) riskienhallintaprosessista ja suojaustarpeista;
- 2) turvajärjestelyistä vastaavan organisaation johtamisesta ja toiminnan järjestämisestä;
- 3) turvahenkilöiden tehtävistä ja vastuista turvajärjestelyistä vastaavassa organisaatiossa sekä turvahenkilöiltä vaadittavasta koulutuksesta;
- 4) turvallisuustarkastuksista ja päihdetestauksesta;
- 5) ydinlaitoksen sekä ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetuksen turvaamisesta;
- 6) turvahenkilöille annettavasta keskeisimmästä ohjeistuksesta;
- 7) käytettävistä valvontavälineistä, voimankäyttövälineistä ja muusta varustuksesta;
- 8) turvajärjestelyihin liittyvistä harjoituksista ja voimankäyttövälineiden käyttötaidon varmistamisesta;
- 9) yhteistoiminnasta poliisin kanssa;
- 10) muista tarpeellisista järjestelyistä ydinenergian käytön turvaamiseksi.

Turvaohjesäännön hyväksymisen edellytyksenä on:

- 1) 2 momentissa tarkoitettujen tietojen esittäminen riittävässä laajuudessa;
- 2) turvajärjestelyjen oikeasuhtaisuus suhteessa ydinenergian käyttöön kohdistuviin uhkiin;
- 3) turvahenkilöiden riittävyys ja kelpoisuusvaatimusten täyttyminen.

Säteilyturvakeskus voi edellyttää turvaohjesäännön muuttamista, jos ydinlaitosten turvajärjestelyjen yhdenmukaisuus tai ydin- tai säteilyturvallisuuden varmistaminen sitä edellyttää.

Säteilyturvakeskus varaa ennen turvaohjesäännön hyväksymistä ja muuttamista sisäministeriölle ja 56 §:n 3 momentissa tarkoitettulle neuvottelukunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, jollei se ole turvaohjesääntöön tehtävien muutosten vähäisyyden vuoksi selvästi tarpeetonta.

7 q §

Yleiset turvallisuusmääräykset

Säteilyturvakeskus antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa säädettyjen periaatteiden ja vaatimusten tekniluontoisista yksityiskohdista seuraavissa asioissa:

22) ydinenergian käytön turvajärjestelyjen suunnittelu, toteuttaminen, henkilöturvallisuus, tietoturvallisuus, turvalvonta, turvahenkilön asu, turvaohjesääntö, uhkatilanteisiin varautuminen

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

ja toiminta uhkatilanteessa sekä liikkumis- ja oleskelurajoitusalueen merkitseminen ydinlaitoksella;

7 s §

Turvallisuustarkastus ja päihdetestaus

Turvahenkilöllä on oikeus suorittaa ydinlaitoksella työskentelevän ja sen alueella asioivan henkilön, näiden mukana olevien tavaroiden tai ydinlaitoksen alueelle tulevan tai siellä olevan ajoneuvon sekä ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen osallistuvan henkilön ja tämän mukana olevien tavaroiden tai ajoneuvon turvallisuustarkastus ydinenergian käytön turvaamiseksi. Tarkastus suoritetaan ensisijaisesti metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen. Tarkastus voidaan suorittaa myös muulla sopivalla tavalla.

Turvahenkilöllä on lisäksi oikeus ottaa turvallisuustarkastuksessa pois henkilön tai omaisuuden vahingoittamiseen soveltuva aine tai esine. Tarkastuksen yhteydessä henkilöltä pois otetut esineet tai aineet on viipymättä luovutettava poliisille tai, jollei siihen lain mukaan ole estettä, palautettava henkilölle hänen poistuessaan alueelta.

Ydinlaitoksella työskentelevä ja siellä asioiva henkilö sekä ydinaineiden tai ydinjätteiden kuljetukseen osallistuva henkilö on turvahenkilön kehotuksesta velvollinen suorittamaan nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi tehtävän kokeen. Kokeen tekemiseen sovelletaan, mitä pakkokeinolain (806/2011) 9 luvun 2 §:ssä säädetään.

Henkilö, joka kieltäytyy turvallisuustarkastuksesta tai alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi tehtävästä kokeesta tai on päihdyttävien aineiden vaikutuksen alainen, on poistettava ydinlaitoksen alueelta tai hänen osallistumisensa ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen on estettävä.

7 t §

Voimakeinojen käyttö ja tapahtumailmoitus

Turvahenkilöllä on oikeus käyttää voimakeinoja, jos henkilö pakenee kiinniottamista tai koettaa vastarintaa tekemällä välttää tai estää muun 7 n §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpiteen. Voimakeinoja saa käyttää myös esteen poistamiseen ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen. Käytettävien voimakeinojen on oltava tilanteeseen ja suojeltavaan etuun nähden välttämättömiä, puolustettavia ja oikeasuhtaisia. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 2 ja 3 momentissa.

Kiinni otettu henkilö on viipymättä luovutettava poliisille ja häneltä pois otetut esineet tai aineet on viipymättä luovutettava poliisille tai, jollei siihen lain mukaan ole estettä, palautettava henkilölle.

Turvahenkilön velvollisuuteen laatia kiinniotto- tai voimankäyttötilannetta koskeva tapahtumailmoitus sekä luvanhaltijan velvollisuuteen säilyttää ja hävittää tapahtumailmoitukset sovelletaan, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetään vartijan velvollisuudesta laatia tapahtumailmoitus sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan velvollisuudesta säilyttää ja hävittää tapahtumailmoitukset. Ampuma-aseen käyttämisestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava poliisille.

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

Jos turvahenkilö on työtehtävissään saanut tietoonsa rikoslain 15 luvun 10 §:n 1 momentissa mainitun jo tehdyn rikoksen, hänen on viipymättä ilmoitettava siitä poliisille. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos turvahenkilön täytyisi antaa ilmi joku mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

7 u §

Voimankäyttövälineet ja ampuma-aseen käyttö

Turvahenkilön sallittuja voimankäyttövälineitä ovat fyysisten voimakeinojen lisäksi ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase ja mainitun lain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, muoviset ja teräksiset käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka, edellä 7 n §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu voimankäyttöön koulutettu koira, paineilmakäyttöinen projektiililaukaisin, etälamautin, sidontavyö ja jalkaraudat.

Voimankäyttövälineiden kantamiseen sovelletaan, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 20 §:ssä säädetään vartijan voimankäyttövälineiden kantamistavasta. Kantamistavasta voidaan poiketa, jos se on perusteltua työturvallisuuden tai ydin- tai säteilyturvallisuuden vuoksi.

Turvahenkilö saa kantaa ampuma-asetta vain, jos tehtävän suorittaminen olosuhteiden johdosta sitä edellyttää.

Ampuma-asetta saa käyttää vain silloin, kun henkilön toiminnasta voi seurata välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka ydin- tai säteilyturvallisuudelle, eikä lievempää keinoa uhkan torjumiseksi ole käytettävissä. Ampuma-asetta saa lisäksi käyttää kiireellistä ja tärkeää tehtävää suorittaessa esineen, eläimen tai muun vastaavan esteen poistamiseksi. Ampuma-asetta saa käyttää väkijoukon hajottamiseksi vain, jos ampuma-aseessa käytetään kaasupatruunoita tai muita vastaavia patruunoita niistä erikseen annettujen määräysten mukaisesti.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan laukauksen ampumista, tästä varoittamista ja ampuma-aseella uhkaamista.

7 v §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Ydinvoimalaitoksen turvahenkilöllä on ydin- tai säteilyturvallisuuden turvaamiseksi oikeus ottaa miehittämätön ilma-alus teknistä laitetta tai voimakeinoa käyttäen tilapäisesti haltuun, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun, jos miehittämätön ilma-alus saapuu oikeudetta luvanhaltijan pysyvässä käytössä olevalle alueelle, jossa ilmailu on kielletty ilmailulain 11 §:n nojalla.

Ydinvoimalaitoksen turvahenkilö saa lyhytaikaisesti käyttää 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa teknistä laitetta, josta ei aiheudu haittaa ydin- tai säteilyturvallisuudelle, eikä vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Teknistä laitetta saa käyttää, jos se on puolustettavaa huomioon ottaen tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin liittyvät seikat. Teknistä laitetta saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka, kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi. Toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus.

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

Turvahenkilöllä on oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja 1 momentissa tarkoitettun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei laissa toisin säädetä.

Luvanhaltijan on luovutettava haltuun otettu miehittämätön ilma-alus viipymättä poliisille.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta, käytön estämisestä ja haltuun ottamisesta on laadittava tapahtumailmoitus siten kuin 7 t §:ssä säädetään.

Luvanhaltijan on ilmoitettava teknisen laitteen käyttämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle.

7 w §

Terveystarkastukset ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Luvanhaltijan on vuosittain ja muutoin tarpeen mukaan työterveyshuollossa toteutettavilla terveystarkastuksilla varmistettava, että turvahenkilöt ja ydinvoimalaitoksen ohjaajina ydinvoimalaitoksen valvomossa työskentelevät henkilöt soveltuvat terveydentilansa puolesta tehtäviinsä. Työntekijän velvollisuudesta osallistua terveystarkastukseen säädetään työterveyshuoltolain (1383/2001) 13 §:ssä.

Lääkäriellä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä ilmoitus luvanhaltijan vastuulliselle johtajalle, turvajärjestelyistä vastaavalle henkilölle sekä Säteilyturvakeskukselle ydinvoimalaitoksen ohjaajasta ja lisäksi poliisille turvahenkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen tai tutkimuksen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella soveltumaton tehtäväänsä tai vaaraksi ydin- tai säteilyturvallisuudelle. Ennen ilmoituksen tekemistä henkilölle on kerrottava oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta turvahenkilön tai ydinvoimalaitoksen ohjaajana työskentelevän henkilön toimintakykyyn.

Ilmoituksessa voidaan antaa tietoa ainoastaan siitä, että ilmoituksen kohteena oleva henkilö ei mahdollisesti ole soveltuva tehtäväänsä tai että hän voi olla vaaraksi ydin- tai säteilyturvallisuudelle.

Luvanhaltijan vastuullinen johtaja, turvajärjestelyistä vastaava henkilö, Säteilyturvakeskus ja poliisi saavat käyttää ilmoituksessa annettua tietoa ainoastaan välttämättömien ja välittömien ydin- tai säteilyturvallisuuden edellyttämien toimenpiteiden suorittamiseen. Ilmoituksen sisältämät tiedot on hävitettävä heti, kun niitä ei enää tarvita turvallisuutta koskevien toimenpiteiden suorittamiseen.

Luvanhaltijan on varmistettava, että Säteilyturvakeskuksella tai poliisilla on tieto ilmoituksesta.

7 x §

Turvahenkilöiden kouluttaminen voimakeinojen käyttöön

Fyysisten voimakeinojen käyttöön sekä voimankäyttövälineen kantamiseen ja käyttöön vaadittavan täydentävän koulutuksen 7 m §:ssä tarkoitetuille turvahenkilöille antaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa tarkoitettu voimankäyttökouluttajaksi ja ase-kouluttajaksi

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

hyväksytty koulutuksen antaja. Muiden kuin fyysisten voimakeinojen ja sellaisten voimankäyttövälineiden osalta, joita yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaiset vartijat ovat oikeutettuja käyttämään, koulutuksen antaa poliisi tai kyseisten voimankäyttövälineiden käyttämisen kouluttamiseen oikeutettu kouluttaja.

23 §

Lupahakemuksen käsitteleminen

Edellä 4 momentissa tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Julkista kuulutusta on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 14 vuorokautta. Lisäksi kuntien on annettava hakemus tiedoksi kunnan ilmoituksena. Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on lisäksi varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Julkisesta kuulutuksesta on käytävä ilmi sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, tiedot 4 momentissa ja 13 §:ssä säädetystä tiedottamisesta sekä kuulemista koskevien velvoitteiden hoitamisesta ja niiden määräajoista.

75 §

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimelta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhakuun sovelletaan mainittua lakia kuitenkin vain, jollei Euratom-sopimuksesta muuta johdu.

Valtioneuvoston 11 §:n nojalla tekemään periaatepäätökseen ja 46 §:n nojalla tekemään päätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

Valitusoikeuteen valtioneuvoston päätöksestä, joka koskee 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa ja johon sovelletaan kaivoslakia, sovelletaan kuitenkin, mitä valitusoikeudesta kaivoslain 165 §:ssä säädetään.

Muutoksenhakuun valtion ydinjätehuoltorahaston 53 d §:n nojalla tekemään hankkeen rahoittamista koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä valtionavustuslain 34 ja 35 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaussa Valtion ydinjätehuoltorahaston päätökseen on rahaston ennen oikaisuvaatimuksen ratkaisemista tai vastineen antamista valitusasiassa pyydettävä lausunto työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Tämän lain 42 §:n, 43 §:n 2 ja 3 momentin, 44 ja 47 §:n, 49 §:n 1 momentin, 52 §:n 1—3 ja 5 momentin, 53 a §:n 2 momentin, 53 b §:n 2 momentin, 63 §:n 1 momentin 5 kohdan ja 66 ja

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

68 §:n nojalla annettu päätös sekä, jos siinä on niin määrätty, 65 §:n nojalla annettu päätös, voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Luvanhaltijan on saatettava ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt turvaohjesäännöt lain 7 o §:n mukaisiksi ja toimittaa ne Säteilyturvakeskuksen hyväksyttäväksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

turvallisuukselvityslain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuukselvityslain (726/2014) 21 §:n 1 momentin 5 kohta seuraavasti:

21 §

Suppean henkilöturvallisuukselvityksen piiriin kuuluvat tehtävät

Suppea henkilöturvallisuukselvitys voidaan laatia sellaiseen palvelussuhteeseen tai toimeksiantotehtävää suorittamaan valittavasta taikka palvelussuhdetta tai toimeksiantotehtävää hoitavasta, joka:

5) osallistuu ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen taikka pääsee ydinlaitokseen tai pääsemällä ydinlaitoksen rakentamisalueelle tai muutoin osallistumalla ydinlaitoksen suunnitteluun tai rakentamiseen saa tietoja ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä taikka pääsee ydinaineen käyttö- tai varastointitilaan tai sellaiseen säteilylähteen käyttöpaikkaan tai varastointitilaan, jossa sijaitsevien radioaktiivisten aineiden määrä vastaa säteilylainsäädännössä tarkoitettua korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuustasoa tai on sitä korkeampi;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kaivoslain (621/2011) 162 §:n 2 momentti ja 165 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 162 §:n 2 momentti laissa 1005/2015, ja
muutetaan 40 §:n 1—3 ja 5 momenttia, 57 §:n 1 ja 2 momenttia, 58 §:n 1—6 momenttia, 74 §:n 4 momentti, 75 §:n 4 momentti, 162 §:n otsikko ja 1 momentti, 163 ja 164 § sekä 166 §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kun niistä ovat 58 §:n 2 momentti laissa 915/2013 sekä 162 §:n otsikko ja 1 momentti ja 164 § laissa 1005/2015, seuraavasti:

40 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lupaviranomaisen on annettava kuulutuksesta erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä menettelyä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle lupaviranomainen voi antaa hakemuksen tiedoksi yhteisäluelain (758/1989) 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella noudattaen mitä 1 momentissa säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutukseen sisällytettävistä asioista ja kuulutuksen julkaisemisesta.

57 §

Lupapäätöksen antaminen

Lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa sekä kaivosaluelunastuslupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhtontaluvasta on toimitettava hakijalle, ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleisiä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä kirjeellä tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille, ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille. Tieto päätöksen antamisesta annetaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiantona.

Lisäksi kaivosluvan myöntämisestä koskevasta päätöksestä on viipymättä toimitettava jäljennös Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos päätös kohdistuu saamelaiden kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Kolttala-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Tieto 57 §:n mukaisesta kuulutuksesta on julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksesta säädetään kuntalain 108 §:ssä. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos sen julkaiseminen on muutoin tarpeetonta.

74 §

Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita luvan siirtopäätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

75 §

Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

162 §

Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätöksestä

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

163 §

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksestä

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

164 §

Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätöksestä

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

166 §

Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen

Sen lisäksi mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, hallinto-oikeuden on annettava päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä 57 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että toiminnan sijaintikunta ja muu sellainen kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät, julkaisee viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Eduskunnan vastaus EV 132/2020 vp

Helsingissä 13.11.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri